

**РОЛЬ НОВОЇ НІМЕЦЬКОЇ МЕДИЦИНИ У ПОЛІПШЕННІ
ВИКЛАДАННЯ ТА ЗАСВОЄННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ
ТЕОРЕТИЧНИХ ТА КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

Юрій РОГОВИЙ, Людмила АРХІПОВА,

В'ячеслав БІЛООКІЙ, Олег ГЕРУШ.

ВДНЗ України "Буковинський державний медичний університет"

Чернівці (Україна)

rohovy2012@gmail.com; archipova.mila@gmail.com

slava.bilookyi@bsmu.edu.ua; ogerush@gmail.com

**THE ROLE OF GERMAN NEW MEDICINE IN IMPROVING
THE TEACHING AND LEARNING OF FUNDAMENTAL
THEORETICAL AND CLINICAL DISCIPLINES**

Yurii ROHOVYI, Ludmila ARCHIROVA

Vyacheslav BILO'OKIY, Oleg GERUSH

Higher State Educational Establishment in Ukraine

"Bukovinian State Medical University", Chernivtsi (Ukraine),

Researcher ID : C-9885-2017; ORCID ID 0000-0001-7119-9190

Researcher ID: W-4100-2017; ORCID ID 0000-0001-6629-1590

Researcher ID : C-6672-2017; ORCID ID 0000-0003-2240-480X

Researcher ID D-4360-2017; ORCID ID 0000-0001-9100-0070

Юрій Роговий, Людмила Архіпова, Белоокій Вячеслав, Геруш Олег. Роль Нової Німецької медицини в удосконаленні преподавання фундаментальних теоретичних і клінічних дисциплін. Цель исследования. В статті зосереджено увагу на ролі Нової німецької медицини Райка Хамера в удосконаленні преподавання фундаментальних теоретичних і клінічних дисциплін. Специфікою теми являється аналітичний підхід к примененію **метода исследования** – *описательного: сопоставления* – для аналізу, синтезу і обобщення ролі п'яти законів Хамера в можливості суттєвого удосконалення усвоєння ведущих теоретичних і клінічних дисциплін с доминирующим напряжением таких сфер человеческого сознания, как мышление, интеллект. **Научная новизна.** Вперше забезпечено впровадження в практику оригінального, новаторського, альтернативного підходу, показуючого, що для глибокого розуміння суті хвороби, для формування високопрофесійних компетенцій цілеспрямовано учитывають неординарні погляди Нової Німецької медицини Райка Хамера. **Вывод.** Впровадження в навчальний процес Нової Німецької медицини Райка Хамера дасть можливість досягти ведущих інтересів фундаментальних теоретичних і клінічних дисциплін глибокого розуміння загальних законів розвитку хвороби, предрасположенности, забезпечити їм ведущую роль в формуванні у студентів основ клінічного мислення і підвищення якості навчального процесу.

Ключевые слова: *навчальний процес, Нова Німецька медицина, проблемне навчання, високопрофесійні компетенції.*

Вступ. Суть провідної цілі навчально-методичної роботи медичного університету полягає у підготовці спеціалістів, здатних в умовах практичної охорони здоров'я клінічно мислити, оперативно приймати рішення як у типових, так і в нестандартних ситуаціях¹, при цьому рівень підготовки фахівців у галузі медицини повинен характеризуватися динамікою переходу з першого ("знаю") та другого ("знаю як") рівнів піраміди Джорджа Міллера до третього ("демонструю") та четвертого ("роблю") рівнів². У забезпеченні такої динаміки певну роль може відіграти Нова Німецька Медицина Райка Герда Хамера³, який на початку 80-х відкрив п'ять біологічних законів, що пояснюють причини, хід розвитку та процес природного зцілення від захворювань, заснованих на універсальних біологічних принципах. Згідно з цими біологічними законами, захворювання не є, як вважалося раніше, результатом дисфункцій або злочинних процесів в організмі, але, скоріше, «важливими спеціальними біологічними програмами природи», створе-

ними нею для надання індивіду допомоги в період переживання емоційного та психологічного дистресу.

Всі медичні теорії, офіційні або «альтернативні», минулі чи справжні, засновані на уявленні про хвороби як «дисфункцію» організму. Відкриття доктора Хамера показують, що в Природі немає нічого «хворого», але завжди все наповнене глибоким біологічним змістом. П'ять біологічних законів, на яких будується «Нова Німецька медицина», знаходять міцну основу в природничих науках, і в той же час вони перебувають у повній гармонії з духовними законами.

У викладання фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін в сучасних умовах важливим є покращення якості навчального процесу з пріоритетним напруженням таких сфер людської свідомості як мислення (поняття, судження, умовивід) та інтелект (аналіз, синтез, абстракція, конкретизація, узагальнення), що дасть можливість забезпечити цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригіналь-

¹ Mruga M. R., Bulaks I. Y. "Ocinka klinichnoi kompetentnosti studentiv medichnix navchalnix zakladiv za dopomogou standartizovanih pacientiv" [Assessment of clinical competence of students of medical schools with standardized patients], *Medical education*, 2000, № 4, P. 14–19 [in Ukrainian].

² Rohovy Yu. Ye., Bocharov A. V., Cobilianska R. M. "Roli alternativnich metodiv navchania pri vikladanii teoretichnix ta klinichnix medichnix discipline" [The role of alternative learning methods in teaching theoretical and clinical medical disciplines], *Medical education*, 2003, № 1, P. 22–24 [in Ukrainian].

³ Hamer R. G. Chart of Germanic New Medicine [Chart of Germanic New Medicine], 2007, 150 p. [in English].

них, новаторських способів, що охоплюють цілісний навчальний процес від визначення його мети до очікуваних результатів⁴.

У запропонованій публікації зосереджено аналітичну увагу на ролі п'яти законів Хамера Нової Німецької медицини у забезпеченні поліпшення викладання фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін.

Отже, об'єктом цього дослідження є покращання якості навчального процесу для досягнення високопрофесійних компетентностей, а предметом – особливості впровадження п'яти законів Хамера Нової Німецької медицини для поліпшення викладання фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін.

Виклад основного матеріалу. Перший біологічний закон Хамера полягає в тому, що кожна важлива спеціальна біологічна програма включається у відповідь на надзвичайно гострий несподіваний ізолюваний конфліктний шок (несподівана втрата коханої людини, спалах гніву або сильної тривоги, встановлення несподівано поганого діагнозу з негативним прогнозом, конфлікт через втрату території, конфлікт через закинутість, конфлікт через напади, конфлікт самознецінення та ін.), що розгортається одночасно в психіці, мозку і відбивається у відповідних органах тіла. Біологічний сенс будь-якої важливої спеціальної біологічної програми – це поліпшення функцій органу, порушеного конфліктом, в результаті індивід опиняється в кращому становищі, яке дає можливість впоратися з ситуацією і поступово вирішити конфлікт.

Другий біологічний закон Хамера полягає в тому, що кожна важлива спеціальна біологічна програма має дві фази проходження, в тому випадку, якщо досягнуто вирішення конфлікту, активна фаза «симпатикотонії» яка змінюється фазою сцілення «ваготонії».

Третій біологічний закон пояснює співвідношення між психікою, мозком і органом в контексті ембріологічного (онтогенетичного) і еволюційного (філогенетичного) розвитку людського організму. Він показує, що ні конкретна локалізація активних осередків Хамера у вигляді набору помітних концентричних кіл в мозку, ні зростання (пухлина) або втрата клітинної тканини, що викликаються надзвичайно гострим несподіваним ізолюваним конфліктним шоком, не носять випадкового характеру, і сповнені сенсу в біологічній системі, вроджені і властиві для кожного виду живих істот.

Найбільш давні органи що формуються з ектодерми (рот-submucosa, піднебіння, язик, мигдалевидні залози, слинні, привушні залози, носоглотка, щитовидна залоза, нижня третина стравоходу, легеневі альвеоли, келихоподібні клітини бронхів, печінка, підшлункова залоза, шлунок, дванадцятипала кишка, тонкий кишечник, товста кишка, сигмовидна ободова, пряма кишка, сечовий міхур, ниркові каналці, простата, матка, фаллопієві труби, ядра вушних нервів) управляються найдавнішою структурою мозку – стовбуром мозку, і пов'язані з біологічними конфліктами, які мають відношення до дихання, їжі і розмноження.

Органи, що сформувалися з старої частини мезодерми управляються з мозочка (cerebellum), який сам є складовою частиною стародавнього мозку (дерма-внутрішній шар шкіри, плевра, брюшина, перикард,

молочні залози), і пов'язані з біологічними «конфліктами через напади» (оболонки) і «конфліктами розору в гнізді» (молочні залози). «Конфлікти через напади» можуть переживатися як у буквальному, так і символічному сенсі. Наприклад, переживання «атаки, спрямованої на шкірний покрив (дерма)», може бути викликане реальним фізичним нападом, вербальною атакою, або діями, спрямованими проти нашої цілісності. Але також це може бути і щось, що не має емоційного контексту, наприклад, сонячний опік, який організм інтерпретує як «напад».

Органи і тканини, що утворилися з молодшої частини мезодерми (кістки, включаючи зуби, хрящі, сухожилля, зв'язки, сполучні тканини, жирова тканина, лімфатична система -лімфовузли і судини, кровоносні судини крім коронарних, м'язи-поперечно-смугаста мускулатура, міокард - на 80% поперечно-смугаста мускулатура, паренхіма нирок, кора наднирників, селезінка, яєчники, яєчка. Всі тканини й органи, що ведуть походження від молодшої частини мезодерми, управляються з cerebral medulla - внутрішньої частини мозку. Біологічні конфлікти, пов'язані з тканинами, що розвиваються з молодшої частини мезодерми, в основному відносяться до «конфліктів самознецінення» - це істотний удар по почуттю власної гідності або відчуттю власної значущості.

Органи і тканини, що ведуть своє походження від ектодерми (епідерміс, окістя, слизова оболонка ротової порожнини: піднебіння, ясен, язика, протоки слинних залоз, мембрани носа і синусів, внутрішнє вухо, кришталик, рогівка, кон'юнктива, сітківка і склоподібне тіло ока, зубна емаль, слизова оболонка проток молочних залоз, слизові оболонки глотки і проток щитовидної залози, внутрішні стінки судин серця - коронарних артерій і вен, верхні 2/3 стравоходу, слизові оболонки гортані і бронхів, внутрішня стінка шлунка - малий вигин, стінки жовчних проток, жовчного міхура і проток підшлункової залози, вагіна і шийка матки, внутрішні стінки ниркової балиї, сечового міхура, сечоводів і сечівника, внутрішня стінка нижньої частини прямої кишки, нейрони центральної нервової системи. Всі органи і тканини, утворені з ектодерми (самого молодого ембріонального шару), управляються з наймолодшою частини мозку - кори головного мозку, і тому вони пов'язані з еволюційно більш пізніми типами конфліктів (сексуальні фрустрації чи сексуальне відторгнення, конфлікти ідентичності - нерозуміння власної приналежності, конфліктами втрати території - загроза втрати або реальна втрата своєї території, що вражають коронарні судини, конфлікти гніву на своїй території, що проявляються на слизових оболонках шлунка, жовчних проток і протоках підшлункової залози; неможливістю «позначити свою територію» - відбивається на нирковій балиї, сечовому міхурі, сечоводах і сечівнику, зорова кора реагує на «небезпеки, що загрожують ззаду», які відбиваються на сітківці і склоподібному тілі очей).

Четвертий біологічний закон роз'яснює сприятливу роль мікробів в організмі в їх відношенні до трьох ембріональних верств в ході фази зцілення будь-якої важливої спеціальної біологічної програми. У стані нормотонії (до початку дії важливої спеціальної біологічної програми) і протягом активної фази конфлікту мікроби перебу-

⁴ Rohovyi Yu. Ye., Filipova L. O., Archipova L. G., Muravyova I. L. "Roli V-ho Mijnarodnogo kongresu patofiziologiv (MCP 2006) u polipchenni vikladanna ta zasvoyenna providnoi teoretichnoi disciplini" [The role of the V International Congress of pathophysiology (ISP 2006) improving teaching and learning leading theoretical discipline], *Medical education*, 2007, № 4, P. 22–24 [in Ukrainian].

вають в сплячому стані. Проте, варто конфлікту прийти до свого розв'язання, як мікроби, що живуть в органі, ураженому дією конфлікту, отримують з мозку людини імпульс, що спонукає їх включитися в процес зцілення, що розпочався.

П'ятий біологічний закон. Квінтесенція. Будь-яка хвороба – це частина важливої спеціальної біологічної програми, створеної для надання допомоги організму (людей так само, як і тварин) у вирішенні біологічного конфлікту.

Погляди Хамера Нової Німецької медицини в деякій мірі перекликаються з концепцією психосоматичних захворювань⁵, згідно якої існує чотири способи втечі від конфліктів: втеча в хворобу – соматизація, втеча в роботу – раціоналізація, втеча у фантазію – заперечення, втеча в спілкування чи самотність – ідеалізація чи знецінення.

Таким чином, у формуванні високопрофесійних компетенцій, важливим є усвідомлення суті п'яти законів Хамера Нової німецької медицини, які є важливою складовою основою альтернативного, клінічного, патофізіологічного мислення лікаря та потребують особливої уваги щодо напруження таких сфер людської свідомості як мислення та інтелект, будуть сприяти професійному самовдосконаленню та творчості.

Таким чином, впровадження п'яти законів Хамера Нової німецької медицини в забезпеченні організації навчального процесу, будуть сприяти покращанню викладання фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін, формуванню високопрофесійних компетенцій. Впровадження у навчальний процес п'яти законів Хамера Нової Німецької медицини дасть можливість досягти реалізації провідних інтересів викладання фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін щодо пізнання глибоких загальних закономірностей розвитку хвороби⁶, передхвороби, забезпечити їх важливу роль у формуванні в студентів основ клінічного мислення із можливістю істотного поліпшення якості навчального процесу та засвоєння фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін⁷.

Висновок. У представленій публікації пропонується впровадити у навчальний процес п'ять законів Хамера Нової Німецької медицини, що дасть можливість істотно поліпшити засвоєння фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін з домінуючим напруженням таких сфер людської свідомості, як мислення і інтелект та забезпечити цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, що необхідно для формування високопрофесійних компетенцій.

Rohovyi Yurii, Archipova Ludmila, Bilo'okiy Vyacheslav, Gerush Oleg. The role of German New medicine in the improvement of teaching fundamental theoretical and clinical disciplines. The purpose of the study. The article focuses on the role of German New medicine Hamer Raika in the improvement of teaching fundamental theoretical and clinical disciplines. A specific topic is an analytical approach to the application of the **methods of research** - *descriptive: mapping* for analysis, synthesis and generalization of the role of the 5 laws of Hamer's⁸ in the possibilities of substantial improvement of the absorption of leading theoretical and clinical disciplines with the dominant

stress such areas of human consciousness, as thinking, intelligence. **Scientific novelty.** For the first time provided the implementation in practice of the original, innovative, alternative approach, showing that for deep understanding of the nature of the disease, for the formation of professional competencies appropriate to consider the unconventional approach of German New medicine Hamer Raika. **Conclusion.** The introduction in educational process of German New medicine Hamer Raika will give the opportunity to reach the leading interests of fundamental theoretical and clinical disciplines deep knowledge of the General laws of development of the disease, preexisting, to ensure their leading role in formation at students of bases of clinical thinking and improve the quality of the educational process.

Key words: educational process, German New medicine, problem-based learning, professional competence.

Юрій Роговий – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри патологічної фізіології Вищого державного навчального закладу України “Буковинський державний медичний університет”. Автор 446 наукових публікацій з патофізіології. Наукові пріоритети: патофізіологія нирок, водно-сольового обміну, жовчного перитоніту, проблеми викладання патофізіології.

Yurii Rohovyi – doctor of medical sciences, professor, head of Department of pathological physiology of the Higher state educational establishment of Ukraine “Bukovinian State Medical University”. The author of 446 scientific publications on the pathophysiology. Research priorities: pathophysiology of kidneys, water-salt metabolism, bile peritonitis, problems of teaching pathophysiology.

Людмила Архіпова – лікар рефлексотерапевт обласної комунальної установи “Чернівецька обласна клінічна лікарня”, 29 років стажу. Автор 35 наукових публікацій з патофізіології та проблем біорезонансної медицини. Наукові пріоритети: рефлексотерапія та біорезонансна медицина, проблеми викладання патофізіології.

Ludmila Archipova – physician reflexologist regional municipal institution “Chernivtsi oblast clinical hospital”, 29 years of experience. Author of 35 scientific publications on the pathophysiology and problems of bioresonance medicine. Research priorities: reflexology and bioresonance medicine, problems of teaching pathophysiology.

В'ячеслав Білоокій – доктор медичних наук, професор кафедри хірургії № 1, декан стоматологічного факультету Вищого державного навчального закладу України “Буковинський державний медичний університет”. Автор 290 наукових публікацій з хірургії та патофізіології. Наукові пріоритети: хірургія та патофізіологія жовчного перитоніту, захворювань щитоподібної залози, проблеми викладання хірургії та патофізіології.

Vyacheslav Bilooskiy – doctor of medical sciences, professor of Department of surgery № 1, the Dean of the dental faculty of Higher state educational establishment of Ukraine “Bukovinian State Medical University”. Author of 290 scientific publications on surgery and pathophysiology. Research priorities: surgery and pathophysiology of biliary peritonitis, diseases of the thyroid gland, problems of the teaching of surgery and pathophysiology.

Олег Геруш – кандидат фармацевтичних наук, доцент, завідувач кафедри фармації Вищого державного навчального закладу України “Буковинський державний медичний університет”. Автор 165 наукових публікацій з фармації та патофізіології. Наукові пріоритети: фармакологія, фармація та патофізіологія захворювань нирок, печінки.

Oleg Gerush – candidate of pharmaceutical sciences, associate professor, head of Department of pharmacy of Higher state educational establishment of Ukraine “Bukovinian State Medical University”. Author of 165 scientific publications on pharmacy and pathophysiology. Research priorities: pharmacology, pharmacy and pathophysiology of diseases of the kidneys and liver.

Received: 02.04.2018

Advance Access Published: June, 2018

© Yu. Rohovyi, L. Archipova, V. Bilo'okiy, O. Gerush, 2018

⁵ Kolomoiets M. Y., Pavliukovych N. D., Khodorovskyi V. M., Tkach Y. P. "Teorii i kontsepcii psychosomaticeskikh zabolevaniy" [Theories and conceptions of psychosomatic disorders], *Buk. Med. Herald*, 2008, Vol. 12, № 1, P. 141–144 [in Ukrainian].

⁶ Gozhenko A. I. *Osnovy postroenia teorii bolezni* [Fundamentals of the theory of disease], Odessa, Fenics, 2015, 84 p. [in Russian].

⁷ Rohovyi Yu. Ye., Slobodian K. V., Doroshko V. A., Vepriuk Yu. M. Pathophysiology for medical students [Pathophysiology for medical students], Chernivtsi, Bukrek, 2016, 338 p. [in English].